

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobců: **a) G. M.**, , **b) R. Z.**, **c) nezl. D. M.**, **d) nezl. H. M.**, všichni zastoupeni Mgr. Gabrielou Kopuletou, advokátkou se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 3. 2018, č. j. 32 Az 57/2016 – 54,

takto:

I. Kasační stížnost žalobců proti výroku I. rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 3. 2018, č. j. 32 Az 57/2016 – 54, **se odmítá.**

II. Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 3. 2018, č. j. 32 Az 57/2016 – 54, **se** ve výrocích II. a III. **zrušuje.**

III. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 15. 12. 2016, č. j. OAM-635/ZA-ZA11-ZA14-2016, a ze dne 15. 12. 2016, č. j. OAM-636/ZA-ZA11-ZA14-2016, **se zrušují** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

V. Ustanovené zástupkyni žalobců advokátce Mgr. Gabriele Kopuleté **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 20 440 Kč. Tato částka bude jmenované vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobců nese stát.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 15. 12. 2016, č. j. OAM-635/ZA-ZA11-ZA14-2016, neudělil žalobkyni b) a jejím dvěma nezletilým dětem [žalobcům c) a d)] mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění rozhodném pro projednávanou věc (dále jen „*zákon o azylu*“). Žalovaný dále rozhodnutím

ze dne 15. 12. 2016, č. j. OAM-636/ZA-ZA11-ZA14-2016, obdobně neudělil mezinárodní ochranu žalobci a). Žalobci a) a b) jsou manželé a žalobci c) a d) jsou jejich nezletilí synové.

[2] Žaloby proti výše uvedeným rozhodnutím žalovaného Krajský soud v Hradci Králové (dále jen „*krajský soud*“) rozsudkem ze dne 7. 3. 2018, č. j. 32 Az 57/2016 – 54, spojil ke společnému projednání (výrok I. rozsudku krajského soudu), a dále je jako nedůvodné zamítl a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení (výroky II. a III. rozsudku krajského soudu).

[3] Žalobci (dále také jen „*stěžovatelé*“) podali proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. V ní uplatňují kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“).

[4] Stěžovatelé nejprve rekapitulují svůj azylový příběh, který byl předestřen ve správním řízení i v žalobě. Stěžovatelka b) byla v zemi původu pronásledována v souvislosti se svým zaměstnáním v novinách Arménská republika (zde pracovala v letech 1993 až 2001 a podle výpovědí ve správním řízení zde shromažďovala vstupní údaje a zadávala je do počítače – pozn. soudu). Dostala za úkol přepsat do počítače kompromitující materiál o vysoce postavených lidech a jejich nekalých praktikách. Ten se ovšem posléze ztratil, stěžovatelka b) s ním nikdy nepřišla do styku, pouze slyšela o jeho existenci od redaktora. Nedlouho poté začaly problémy. V roce 2000 musela vypovídat na policii, následoval incident v roce 2003, poté další v roce 2005 (výslechy na policii i u stěžovatelů doma) a vše vyvrcholilo „domovní prohlídkou“ v lednu 2015. Při ní tři muži v civilu navštívili bydliště stěžovatelů, zbili manžela, špatně zacházeli s dětmi, jeden ze synů [stěžovatel c)] ztratil vědomí. Celý byt prohledali a odešli s tím, že pokud stěžovatelka b) kompromitující materiál nevydá, je na řadě druhý syn [stěžovatel d)]. Po tomto incidentu se výrazně zhoršil zdravotní stav stěžovatele c) a rodina se rozhodla odejít do zahraničí. O existenci kompromitujícího materiálu věděli celkem čtyři lidé – dva z nich již zemřeli a stěžovatelka b) byla jediná, kdo zůstal v zemi původu. Stěžovatelé v kasační stížnosti poukazují na to, že na podporu svých tvrzení předložili důkazy a upozorňují na prohlášení svých dvou arménských sousedů, z nichž citují. Tato prohlášení prokazují tvrzené skutečnosti ohledně incidentu z roku 2015.

[5] Stěžovatelé nesouhlasí se závěrem žalovaného a krajského soudu, že nebyli azylově relevantním způsobem pronásledováni. Ve správním řízení uvedli všechny podstatné skutečnosti a popsali násilí, kterému museli jako rodina čelit v důsledku novinářské profese stěžovatelky b). Ta si byla vědoma útoků na kolegy novináře a cítila se bezprostředně ohrožená na životě. Ohledně úmrtí kolegů panují nejasnosti. Existuje řada zdrojů, které dokládají, že novináři jsou v zemi původu stěžovatelů zastrašováni a hrozí jim i fyzická likvidace. Tvrzení krajského soudu, že stěžovatelce b) nehrozí dostatečně intenzivní a vážná újma, je nesrozumitelné a nemá oporu ve správním spise. Žalovaný měl také v této souvislosti pokládat stěžovatelce b) podrobnější otázky a v kontextu výhružek, jež popsala, se měl zabývat situací novinářů v Arménské republice. To však neučinil a dostatečně nezjistil skutkový stav věci.

[6] Stěžovatelé dále namítají, že v zemi původu není ochrana ze strany státních orgánů účinná. Pokud by žalovaný řádně prověřil situaci novinářů v Arménské republice, nemohl by dospět k závěru, že se stěžovatelé mohli obrátit s žádostí o pomoc na státní orgány.

[7] Podle názoru stěžovatelů pochybil krajský soud i tím, že bez dalšího převzal závěry žalovaného ohledně neudělení azylu z humanitárních důvodů. Žalovaný se měl detailněji zabývat zdravotním stavem syna Davida [stěžovatele c)], aby mohl tuto otázku řádně posoudit.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje její odmítnutí pro nepřijatelnost, případně zamítnutí pro nedůvodnost. Považuje kasační stížnost za účelovou a je toho názoru, že svým významem podstatně nepřesahuje zájmy stěžovatelů. Stěžovatelé v kasační stížnosti neuvedli, v čem konkrétně přesah vlastních zájmů spatřují. Nesouhlas stěžovatelů s rozhodnutím krajského soudu sám o sobě přijatelnost kasační stížnosti nezakládá.

[9] Žalovaný dále poukazuje na to, že stěžovatelé novými kasačními námitkami posouvají důvody kasační stížnosti mimo obsahovou rovinu jejich sdělení ve správním řízení a v řízení před krajským soudem. Tím se snaží dosáhnout pro ně příznivějšího výsledku řízení. Je tomu tak zejména u předkládání nových a nových důkazů, např. prohlášení učiněné jejich sousedem (pan G. S.). Odůvodnění napadeného rozsudku přitom nelze nic vytknout, krajský soud srozumitelně vysvětlil, proč rozhodnutí žalovaného netrpí vadami a reagoval na všechny žalobní námitky. Tvrzení stěžovatelů, že se žalovaný nezabýval zdravotním stavem jednoho ze synů, nekoresponduje s realitou. To ostatně krajský soud potvrdil, neboť správní úvahu ohledně neudělení azylu z humanitárních důvodů řádně přezkoumal a vzal v potaz i další lékařské zprávy, které byly připojeny až k žalobě.

[10] Žalovaný je též toho názoru, že stěžovatelé některé skutečnosti přeceňují. Jedná se například o jejich tvrzení, že se žalovaný nezabýval situací novinářů v Arménské republice. Stěžovatelé neuvádí, proč se měl žalovaný touto otázkou zabývat a jaký jeho konkrétní závěr považují za chybný. Stěžovatelé podle žalovaného nepředestřeli žádnou právní otázku, k níž by se měl Nejvyšší správní soud vyjádřit za účelem sjednocování judikatury, taková otázka není patrná ani *ex offo* ze spisového materiálu.

[11] Stěžovatelé podali k vyjádření žalovaného obsáhlou repliku. V ní nejprve uvádí, že působení v novinářské redakci spadá pod uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 odst. 1 písm. a) zákona o azylu. Výklad žalovaného, že uplatňování politických práv a svobod je spjato především s aktivním působením v politické straně, je nepatřičně zužující. Činnost stěžovatelky b), která by v případě zveřejnění kompromitujícího materiálu směřovala k odhalení korupčních praktik vládnoucích elit, nepochybně uvedený pojem naplňuje. Žádost stěžovatelky b) o mezinárodní ochranu lze nadto alternativně posuzovat i z hlediska § 12 odst. 1 písm. b) zákona o azylu. Stěžovatelka byla pronásledována pro příslušnost k určité sociální skupině, a to jednak obecně jako novinářka a též specificky jako členka redakce, jejíž členové měli přístup ke kompromitujícímu materiálu. V této souvislosti stěžovatelé v replice odkazují na řadu

zahraničních zpráv a zdrojů popisujících špatnou situaci novinářů v Arménské republice. Pronásledování stěžovatelky b) prokazatelně souvisí s její profesí i s její konkrétní činností v dotčené redakci, neboť policie se jí na onen kompromitující materiál opakovaně při výsleších ptala a ze stejného důvodu došlo i k násilnému incidentu u ní v bytě v lednu roku 2015. Je irelevantní, že stěžovatelka b) již jako novinářka nepůsobí a inkriminovaným materiálem nikdy nedisponovala a neví, co bylo jeho obsahem, neboť tyto skutečnosti její pronásledovatele nezajímají. Útoky na její rodinu se tak mohou v budoucnu opakovat.

[12] Stěžovatelé zdůrazňují, že žalovaný měl vzít v potaz pronásledování stěžovatelky b) v zemi původu, měl zohlednit situaci ostatních redaktorů, kteří měli přístup k dotyčnému materiálu, a též měl mít na zřeteli obecný stav dodržování lidských práv a především pak práv novinářů v Arménské republice. I kdyby úmrtí dvou kolegů a stěhování kolegyně nemělo přímou souvislost s daným materiálem, je logické, že takové okolnosti vyvolávají ve stěžovatelce b) důvodné obavy o vlastní bezpečí i bezpečnost její rodiny. Žalovaný se rovněž nedostatečně zabýval dostupností ochrany v domovském státě stěžovatelů.

[13] V replice stěžovatelé dále namítají, že by jim v případě návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Tímto aspektem případu se měl jak žalovaný, tak i krajský soud zabývat. Celé rodině hrozí vážná újma spočívající v nelidském či ponižujícím zacházení, případně v re-traumatizaci po návratu do prostředí spojeného s negativními zážitky. Nelidskému a ponižujícímu zacházení byli stěžovatelka b) a jeden z jejích synů při incidentu z roku 2015 vystaveni.

[14] Stěžovatelé rovněž uvádějí, že z rozhodnutí žalovaného není zřejmé, jakým způsobem zohlednil nejlepší zájem nezletilých dětí [tj. stěžovatelů c) a d) – pozn. soudu]. Žalovaný se zabýval pouze jedním aspektem, a to právem na zdraví. Nezabýval se však možným samostatným nárokem nezletilých [nezávislým na žádosti stěžovatelky b)] na udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Děti stěžovatelky b) mohou s ohledem na prožité traumatizující zážitky pociťovat oprávněný strach z pronásledování v zemi původu. Žalovaný s dětmi neprovedl pohovor a ani nezjistil, zda si přejí se v řízení vyjádřit. Nezjistil tak stav věci, o kterém nejsou důvodné pochybnosti, a postupoval v rozporu s relevantními ustanoveními Úmluvy o právech dítěte (sdělení č. 104/1991 Sb.).

[15] V prvé řadě musel Nejvyšší správní soud řešit procesní otázku částečné nepřípustnosti kasační stížnosti stěžovatelů. Krajský soud rozhodl napadeným rozsudkem ve výroku I. takto: „*Věci vedené pod sp. zn. 32 Az 57/2016 a sp. zn. 58/2016* [myšleno sp. zn. 32 Az 58/2016 – pozn. Nejvyššího správního soudu] *se spojují ke společnému projednání a budou nadále vedeny pod sp. zn. 32 Az 57/2016*.“ Výrokem II. pak žaloby zamítl a ve výroku III. rozhodl o tom, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Stěžovatelé v blanketní kasační stížnosti ze dne 12. 4. 2018 výslovně uvedli, že napadají rozsudek krajského soudu v plném rozsahu. V doplnění kasační stížnosti, učiněném již prostřednictvím ustanovené zástupkyně, stěžovatelé k rozsahu kasační stížnosti nic bližšího neuvedli. Z formulace petitu kasační stížnosti i jejího doplnění je též zřejmé, že stěžovatelé napadají rozsudek krajského soudu v celém rozsahu.

[16] Za tohoto stavu věci postupoval Nejvyšší správní soud v souladu se závěrem, který vyplývá již z jeho rozsudku ze dne 14. 7. 2004, č. j. 2 Afs 3/2003 – 46, všechna rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz: „*Obsahuje-li výrok rozsudku krajského soudu vedle výroku o zamítnutí žaloby a o náhradě nákladů řízení také výrok o spojení věcí ke společnému projednání (§ 39 odst. 1 s. ř. s.) a v kasační stížnosti je uvedeno, že rozsudek je napadán v celém rozsahu, je nutno vyjít z toho, že kasační stížností je napaden i výrok o spojení věcí ke společnému projednání. Ohledně tohoto výroku je třeba kasační stížnost odmítnout jako nepřípustnou, neboť je napadeno rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení [§ 104 odst. 3 písm. b), § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].*“

[17] Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost v části směřující proti výroku I. napadeného rozsudku odmítl pro nepřípustnost, jak je stanoveno ve výroku I. tohoto rozsudku.

[18] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud posoudit námitky uplatněné v kasační stížnosti, musel dále posoudit otázku její přijatelnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. totiž platí, že *jestliže kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost*.

[19] Nejvyšší správní soud ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 39, vyložil, že „[p]*řesahem vlastních zájmů stěžovatele (který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti), je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů*.“ Nejvyšší správní soud v témže usnesení přitom demonstrativně vymezil přibližně pět typových okruhů právních otázek, u kterých se může jednat o přijatelnou kasační stížnost. V zájmu stěžovatelů v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřují – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

[20] Stěžovatelé v kasační stížnosti výslovně netvrdili a neoznačili konkrétní důvod, jímž by měla kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany svým významem podstatně přesáhnout jejich vlastní zájmy. V uplatněných důvodech kasační stížnosti nicméně lze shledat námitky, které svou podstatou směřují proti pochybení krajského soudu při výkladu hmotného či procesního práva. Pokud by krajský soud v tomto směru zásadním způsobem pochybil a toto pochybení by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelů, zakládalo by to dle výše citovaného usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 přijatelnost kasační stížnosti.

[21] Důvodem pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání je dle usnesení č. j. 1 Azs 13/2006 – 39 též to, pokud se kasační stížnost dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu. Nyní posuzovaná kasační stížnost přitom přináší otázku, k níž se Nejvyšší správní soud doposud nevyjadřoval, a to otázku pronásledování novinářů v Arménské republice ze strany orgánů veřejné moci. Z tohoto důvodu přijal Nejvyšší správní soud kasační stížnost k věcnému posouzení. Dospěl přitom k závěru, že je důvodná.

[22] Ke kasační námitce nepřezkoumatelnosti uvedli stěžovatelé konkrétně pouze to, že tvrzení krajského soudu o absenci hrozby vážné újmy naplňující znaky pronásledování není srozumitelné a nemá oporu ve spise. Rovněž namítli, že krajský soud pochybil, když bez dalšího převzal závěry žalovaného ohledně neudělení azylu z humanitárních důvodů. S tím ovšem Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

[23] Krajský soud se srozumitelně vypořádal se všemi žalobními námitkami. Obavou stěžovatelů z pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu či z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, se obsáhle zabýval především v odstavci 20 napadeného rozsudku, na nějž tímto Nejvyšší správní soud v podrobnostech odkazuje. Není dále pravdou, že krajský soud pouze bez dalšího převzal hodnocení žalovaného ohledně neudělení azylu z humanitárních důvodů ve vazbě na zdravotní stav syna D. [stěžovatele c)]. Krajský soud tuto otázku posoudil v odstavci 24 napadeného rozsudku. Lze souhlasit s tím, že krajský soud v mnohém odkázal na argumentaci použitou žalovaným v průběhu správního řízení, to však neznamená, že by se těmto námitkám sám nevěnoval, popřípadě je zcela opomenul (tento závěr ostatně platí i pro ostatní žalobní námitky). Nejvyšší správní soud stabilně judikuje, že není chybou, pokud se soud s posouzením správních orgánů ztotožní a pro stručnost na jejich závěry odkáže. Měl by však v odůvodnění rozsudku vyložit, proč tak učinil, popřípadě přidat alespoň vlastní krátké hodnocení (viz rozsudek ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 – 130). Těmto požadavkům krajský soud dostál. Z rozsudku vyplývá, jakým způsobem se s žalobní argumentací vypořádal a proč se s názorem žalovaného ztotožnil. Nejvyšší správní soud pro úplnost připomíná, že nepřezkoumatelnost rozsudku není závislá na subjektivní představě účastníka řízení o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn. Jedná se o objektivní vadu, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkum napadeného rozhodnutí. Takovou vadou napadený rozsudek netrpí.

[24] Nejvyšší správní soud se však neztotožňuje s právními závěry a hodnocením krajského soudu. Středobodem azylového příběhu stěžovatelů je incident z ledna 2015, při kterém je měli v jejich bytě navštívit a posléze i fyzicky napadnout tři muži oblečení v civilu, kteří u nich provedli „domovní prohlídku“. Stěžovatelé jsou přesvědčeni, že událost je spjata s profesí stěžovatelky b) jako novinářky a s tím, že se v minulosti dostala do styku s kompromitujícím materiálem o vysokých státních představitelích. Mají za to, že tito muži byli od policie, neboť ta se už předtím stěžovatelky b) v letech 2000 až 2005 na materiál opakovaně vyptávala.

[25] Podle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je buď *pronásledován za uplatňování politických*

práv a svobod [písm. a)], nebo *má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště* [písm. b)]. V tomto případě přichází v úvahu především pronásledování stěžovatelky b) pro příslušnost k určité sociální skupině ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Popisované události a incidenty se měly týkat jejího předchozího zaměstnání v redakci, kde se dozvěděla o existenci jistého kompromitujícího materiálu o vládnoucích představitelích. Mohla tedy náležet k sociální skupině novinářů (zaměstnanců redakce), kteří měli tento materiál zpracovat. V tomto směru mohla být terčem pronásledování ze strany orgánů veřejné moci. Nelze ovšem ani vyloučit, že stěžovatelka b) mohla být pronásledována za uplatňování politických práv a svobod jako novinářka ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. V tomto ohledu by posouzení azylového důvodu záviselo na její úloze v redakci, respektive ve vazbě na údajný kompromitující materiál na tom, do jaké míry se na jeho zpracování a zveřejnění měla podílet (zda by např. byla uvedena jako spoluautorka výsledného článku apod.). Úvahy tímto směrem v rozhodnutích žalovaného chybí, ten se blíže činností stěžovatelky b) v redakci a jejím podílem na konečných výstupech (článcích, reportážích atp.) nezabýval (viz i odstavce [28] a [29] níže).

[26] Ve vztahu ke stěžovatelům a), c) a d) lze potom uvažovat o nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Podle druhého odstavce tohoto ustanovení se za vážnou újmu považuje *a) uložení nebo vykonání trestu smrti, b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky*. Doplňkovou ochranu lze přitom udělit cizinci, jemuž hrozí v případě návratu do státu původu vážná újma a který *nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště* (§ 14a odst. 1 zákona o azylu). Stěžovatelé a), c) a d) pociťovali újmu jako rodinní příslušníci stěžovatelky b) a podle výpovědí ve správním řízení byli i oni terčem útoku při domovní prohlídce v lednu 2015 (došlo ke zbití manžela, vyhrožování únosem dětí, jeden z útočníků držel syna pod krkem, ten ztratil vědomí a pomočil se).

[27] Podle Nejvyššího správního soudu je nepochybné, že stěžovatelé byli, respektive mohli být cílem špatného zacházení z toho důvodu, že stěžovatelka b) pracovala v novinové redakci a zde se měla podílet na zpracování materiálu o vysoce postavených osobách. V tomto ohledu se názor Nejvyššího správního soudu rozchází se závěry žalovaného a krajského soudu. V prvé řadě je nutno zdůraznit, že výpovědi stěžovatelů a) a b) během správního řízení byly konzistentní a žalovaný v nich nenalezl vzájemné rozpory. Žalovaný výslovně uvedl, že „[ž]*adatelkou doložené materiály správní orgán ponechal z důvodu hospodárnosti řízení v původním znění, neboť nijak nerozporuje jí tvrzené pracovní aktivity, členství v HHŠ či synovy zdravotní potíže*“ (str. 3 rozhodnutí č. j. OAM-635/ZA-ZA11-ZA14-2016). Stěžovatelka b) a jejím prostřednictvím i ostatní členové rodiny své obavy z pronásledování, respektive vážné újmy odvozují od dřívějšího zaměstnání stěžovatelky b) v novinové redakci, kde měla přijít do styku s potenciálně kompromitujícím materiálem odhalujícím nezákonné praktiky vysokých vládních

představitelů. Nejvyšší správní soud považuje výpověď stěžovatelů a) a b) o činnosti stěžovatelky b), jakož i o následných potížích, které všichni stěžovatelé měli s policií a následně s neznámými osobami při incidentu v lednu 2015, za hodnověrnou (plausibilní) ve smyslu článku 4 odst. 5 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU ze dne 13. prosince 2011 o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany (dále jen „*kvalifikační směrnice*“). Výpovědi obou dospělých stěžovatelů ve správním řízení obsahují řadu podrobností a vzájemně se shodují (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 6 Azs 67/2018 – 29).

[28] Lze tak mít za prokázané, že stěžovatelka b) pracovala v novinách, byť zřejmě ne přímo na pozici redaktorky. To ovšem nevylučuje, aby se v rámci svých pracovních úkolů dostala do styku s potenciálně kompromitujícím materiálem a nebyla kvůli tomu pronásledována, jak uváděla. Podle jejího vyjádření byla její pozice spjata se zadáváním dat do počítače, byla „*shromažďovatelem materiálů*“. Zpracováním kompromitujícího materiálu ji pověřil redaktor. Pokud žalovaný z těchto tvrzení a z doložených dokumentů vyšel a ničím je nevyvrátil, pak není správný a řádně podložený jeho závěr, že uváděné důvody odjezdu rodiny z vlasti rozhodně nespadají pod výčet uvedený v § 12 písm. b) zákona o azylu. Není též zřejmé, jak mohl žalovaný dospět k závěru, že v žádné události, kterou stěžovatelka b) popsala, nelze shledat jakoukoli spojitost s její příslušností k určité sociální skupině (viz str. 4 rozhodnutí č. j. OAM-635/ZA-ZA11-ZA14-2016).

[29] Pozice stěžovatelky b) v dané redakci není v tomto případě natolik určující, aby bez dalšího odůvodnila závěr, že nebyla a nemohla být pronásledována jako novinářka, tedy z důvodu příslušnosti k určité sociální skupině. Rovněž fakt, že stěžovatelka b) se s uvedeným materiálem nakonec neseznámila a neví, co bylo jeho obsahem, sám o sobě neznamená, že její příběh není azylově relevantní. Pro takové závěry, ke kterým dospěl krajský soud, nejsou ve spisovém materiálu dostatečné podklady. Pokud žalovaný na bližší zkoumání pracovních aktivit stěžovatelky b) rezignoval a spokojil se s její výpovědí (byť s poukazem na zásadu rychlosti a hospodárnosti činnosti správních orgánů), nelze nedostatečné zjištění skutkového stavu věci v tomto ohledu klást k tíži stěžovatelů. Touto optikou musí být nahlíženo i na incidenty popisované stěžovateli. Je zřejmé, že vysoce postavení činitelé objektivně mohli mít zájem na získání nebo zničení kompromitujícího materiálu. Stěžovatelům soud dává za pravdu také v tom, že z hlediska jejich pronásledování nemusí hrát roli to, že stěžovatelka b) od roku 2001 v redakci nepracuje a dotčeným materiálem nikdy nedisponovala, neví, kde je a co je jeho obsahem – tyto okolnosti původci pronásledování nemusí vědět, respektive nemusí o nich být přesvědčeni, případně pro ně nemusí být určující. Postačuje, pokud mají původci pronásledování za to, že stěžovatelka b) „novinářkou“ byla (mohla se dostat k předmětnému materiálu) a příslušnost k určité sociální skupině (byť třeba v rozporu se skutečností) jí přisuzují.

[30] V tomto směru Nejvyšší správní soud odkazuje na svůj rozsudek ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67, podle něhož „[z]*a předpokladu, že původci pronásledování žadateli o mezinárodní ochranu jeho politické přesvědčení připisují, není pro účely posouzení spojitosti*

mezi pronásledováním a azylově relevantními důvody ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, vykládaného v souladu s čl. 10 odst. 2 směrnice 2004/83/ES, rozhodné, zda žadatel politické názory, pro které je pronásledován nebo pro které mu pronásledování hrozí, skutečně zastává." Na posuzovaný případ lze přiměřeně aplikovat i tento závěr uvedený v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Azs 343/2017 – 31: „*Odůvodněný strach z pronásledování z důvodu příslušnosti k sociální skupině, založené na společné charakteristice sexuální orientace [§ 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu], může mít i žadatel o mezinárodní ochranu, který není homosexuálem,* ***pokud mu původci pronásledování příslušnost k této sociální skupině připisují***" (zvýraznění přidáno).

[31] Je též významné, že již dříve Nejvyšší správní soud judikoval, že „[v] *daném případě není stěžovatel příslušníkem žádné takové menšiny, je pouze otázkou, zda by mohl patřit z důvodu své profese k určité sociální skupině, která by za určitých okolností skutečně mohla být terčem pronásledování. V tomto případě se jedná* ***o tvrzenou příslušnost k novinářskému profesnímu stavu, který může být z titulu možného konfliktu s politickou mocí v určitém konkrétním státě*** *(a nemusí se nutně jednat jen o stát, kde míra ochrany základních lidských práv je snížena, ale i o stát v tomto ohledu vyspělý a demokratický)* ***rizikovou skupinou***" (viz usnesení ze dne 8. 11. 2007, č. j. 9 Azs 142/2007 – 59; zvýraznění přidáno). V citovaném případě soud nicméně konstatoval, že stěžovatel nepůsobil jako novinář, reportér či režisér, ale jen jako kameraman.

[32] V nynějším případě však – jak je již uvedeno výše – žalovaný činnost stěžovatelky b) v redakci novin nezpochybňoval a blíže se tímto aspektem nezabýval. Nelze tedy uzavřít, že novinářkou nebyla, nemohla se podílet na zpracování kompromitujícího materiálu (i třeba jen jako pomocná síla) a nemohlo z toho důvodu dojít k jejímu pronásledování. Naopak ze spisového materiálu vyplývá, že stěžovatelka b) v redakci novin pracovala a mohla být tedy považována za „novinářku" přinejmenším v širokém slova smyslu (tj. novinář jako zaměstnanec redakce). V tomto bodě je dále nutné žalovanému i krajskému soudu vytknout, že rezignovali na zjištění a posouzení situace novinářů v Arménské republice. Jestliže žalovaný z výpovědi stěžovatelů vycházel, není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, jak dospěl k tomu, že nic nenasvědčuje jejich pronásledování z azylově relevantních důvodů. Krajský soud pochybil, pokud nesprávný a nedostatečně podložený úsudek žalovaného aproboval.

[33] Ve správním spise se k zemi původu nacházejí pouze tyto materiály: Výroční zpráva Human Rights Watch 2016 ze dne 27. 1. 2016 (dále jen „*zpráva HRW 2016*"), Informace MZV ČR ze dne 2. 6. 2016, č. j. 103508/2016-LPTP, a dvě zprávy z Infobanky ČTK ze dne 16. 5. 2016 a ze dne 1. 8. 2016. O situaci v Arménské republice blíže vypovídá pouze zpráva HRW 2016, informace MZV ČR se týká pouze problematiky neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti. Zprávy ČTK se zabývají některými politickými událostmi v daném období. Nejvyššímu správnímu soudu je z úřední činnosti známo, že v některých jiných řízeních týkajících se žadatelů z Arménské republiky opatřil žalovaný vyjma výše uvedených podkladů i další relevantní dokumenty (např. zprávu Amnesty International z dubna 2016, zprávu žalovaného o možnosti obrátit se na policii v případě poškození způsobeného trestnou činností ze dne 21. 2. 2017 nebo Zprávu

komisaře pro lidská práva Rady Evropy ze dne 10. 3. 2015; viz řízení vedená pod sp. zn. 2 Azs 410/2017 a sp. zn. 7 Azs 364/2017).

[34] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že shromážděné podklady nejsou pro rozhodnutí o žádostech stěžovatelů dostatečné, nadto je ani žalovaný řádně nehodnotil a v odůvodnění správních rozhodnutí dostatečně nereflektoval získané informace o zemi původu ve vazbě na tvrzení přednesená stěžovateli. K tomu odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 11. 2011, č. j. 2 Azs 28/2011 – 82, jehož právní věta mimo jiné uvádí, že „[t]*vrzení stěžovatele, že má strach z pronásledování ze strany stařešinů, neboť odmítl nastoupit po smrti svého otce na královský trůn v jedné z ghanských vesnic, a to z důvodu, že se neztotožňuje s praktikováním tradičních náboženských rituálů, nelze bez dalšího kvalifikovat jako tvrzení, které není azylově relevantní [§ 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu]. Takový* ***závěr je nutné podložit dostatečnými informacemi o zemi původu stěžovatele, které se váží k jím popisované situaci, a z nichž alespoň s mírou pravděpodobnosti nevyvolávající zásadní pochybnosti vyplývá, že obavy stěžovatele nejsou odůvodněné***“ (zvýraznění přidáno).

[35] V posuzované věci lze dospět k závěru, že obavy stěžovatelů mohou být odůvodněné. Ze zprávy HRW 2016 totiž jednoznačně vyplývá, že „[ú]*řady nadále oklešťují pluralismus veřejných sdělovacích prostředků a* ***pravidlem zůstává beztrestnost útoků na novináře, včetně útoků spáchaných policií****. (...) Výbor v roce 2015 zdokumentoval 19 případů násilí vůči novinářům (...) a kromě důtek, o nichž je zmínka výše,* ***nebyl*** *podle sdělení výboru* ***nikdo za kterýkoliv z*** *těchto* ***útoků povolán k zodpovědnosti***“ (zvýraznění přidáno). Příběh stěžovatelky b) je jistě specifický v tom, že zřejmě nepracovala jako novinářka v užším slova smyslu a v posledních letech aktivně proti vládnoucí garnituře nevystupovala. Jestliže ale v dřívějším zaměstnání v novinách mohla přijít do styku s kompromitujícím materiálem o vlivných a vysoce postavených osobách, je možné, že se v důsledku toho stala její rodina předmětem pronásledování. Útoky na novináře jsou přitom v zemi původu stěžovatelů evidentně časté, nikoli pouze výjimečné, jejich původcem nadto mohou být i policisté. Soud znovu zdůrazňuje, že pro pronásledovatele nemusí hrát významnou roli to, že stěžovatelka b) již dlouho nepracuje a fakticky předmětným materiálem nedisponuje a nezná jeho obsah. Závěr krajského soudu, že stěžovatelka b) v řízení neprokázala, že byla z uvedených důvodů pronásledována, tak není správný.

[36] Na nedůvodnost žádosti stěžovatelů o udělení mezinárodní ochrany nelze bez dalšího usuzovat ani proto, že se neobrátili s žádostí o pomoc na státní orgány. Nejvyšší správní soud sice již dříve judikoval, že arménské státní orgány v obecném měřítku neselhávají v poskytování ochrany před násilnou trestnou činností (viz rozsudek ze dne 8. 11. 2017,
č. j. 2 Azs 260/2017 – 40), s ohledem na výše citovanou zprávu HRW 2016 to ovšem neplatí při útocích na novináře. Sama policie pak nezřídka za útoky na novináře stojí; stěží lze tedy dovodit, že u orgánů veřejné moci mohli stěžovatelé vyhledat účinnou ochranu. K dostupnosti ochrany v zemi původu navíc žalovaný žádné konkrétní podklady do spisu nezaložil, jeho mínění, že politický systém v Arménské republice dává stěžovatelům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, tedy nemá ve spisovém materiálu oporu.

[37] V nynějším případě zůstává otázkou, kdo byl původcem špatného zacházení se stěžovateli při domovní prohlídce v lednu 2015. Podle § 2 odst. 6 zákona o azylu se totiž původcem pronásledování nebo vážné újmy rozumí *státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem*. Původcem pronásledování nebo vážné újmy může být i soukromá osoba, *pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou*. Takovou ochranu potom představují *zejména přiměřené kroky příslušných státních orgánů, strany, nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území, směřující k zabránění pronásledování nebo vážně újmy zejména zavedením účinného právního systému pro odhalování, stíhání a trestání jednání představujících pronásledování nebo vážnou újmu, za předpokladu, že je taková ochrana účinná, není pouze přechodná a cizinec k ní má přístup* (§ 2 odst. 5 zákona o azylu; obdobně též články 6 a 7 kvalifikační směrnice).

[38] Stěžovatelé se domnívají, že za incidentem z ledna 2015 stojí policie. Z odůvodnění přezkoumávaných rozhodnutí vyplývá, že krajský soud i žalovaný považovali jednání vůči stěžovatelům za akci soukromých osob. Nejvyšší správní soud se s tímto (byť implicitně obsaženým) závěrem neztotožňuje. Domněnka stěžovatelů má oporu v předchozích událostech (výslechy na policii a návštěvy policistů u stěžovatelů doma, i v doprovodu osob v civilním oblečení), nejedná se tedy toliko o jejich ryze subjektivní a ničím nepodložený dojem. Mimo to, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 – 36, vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí žalovaného, vyplývá, že stát, jehož občanství mají žadatelé o azyl, dává svým občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny. K tomu v posuzovaném případě nedošlo, navíc obsah spisového materiálu neposkytuje oporu pro závěr, že za incidentem z ledna 2015 nemohou stát osoby spojené s arménskou veřejnou mocí. Nelze přehlédnout, že oba dospělí stěžovatelé v řízení uvedli, že tři muži u nich v bytě kompromitující materiál hledali a vyptávali se na něj. S ohledem na předešlé události, které stěžovatelé popsali, a též s přihlédnutím ke stavu dodržování lidských práv v Arménské republice nelze s vysokou mírou pravděpodobnosti vyloučit, že se incidentu z ledna 2015 účastnili policisté v civilu.

[39] V zásadě jedinou indicií, která naopak svědčí pro závěr, že domovní prohlídka z ledna 2015 nesouvisí s dřívějším zaměstnáním stěžovatelky b) v redakci a s kompromitujícím materiálem, je dlouhý časový odstup od posledního předvolání k výslechu (v roce 2007). Stěžovatelka b) při pohovoru uvedla, že tak dlouhý odstup si nedokáže vysvětlit. Stěžovatel a) se vyjádřil v tom smyslu, že politická reprezentace se v průběhu let příliš nezměnila, typově se stále jedná o podobné lidi, k zásadní proměně ve vládě do roku 2015 nedošlo. Pokud materiál obsahuje informace o vraždě, není takový čin promlčený a určité osoby mohou mít i po letech zájem jej nalézt. Takové vysvětlení se Nejvyššímu správnímu soudu jeví jako logické, podstatné však je, že žalovaný ani krajský soud se k němu blíže nevyjádřili a ničím ho nevyvrátili.

[40] Ze shromážděných podkladů vyplývá, že by problémy stěžovatelů v zemi původu mohly dosáhnout intenzity pronásledování dle § 12 písm. b) zákona o azylu [tedy pronásledování stěžovatelky b) jako příslušníka sociální skupiny – novinářů kriticky pojednávajících o vládnoucí garnituře], případně § 12 písm. a) zákona o azylu [tedy pronásledování stěžovatelky b) pro uplatňování její svobody projevu jako novinářky]. Nejvyšší správní soud již opakovaně judikoval, že institut azylu je postaven na potencialitě pronásledování (viz rozsudek ze dne 31. 1. 2008, č. j. 4 Azs 47/2007 – 60, či ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 – 83). Ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu v sobě kombinuje subjektivní prvek (obavy) a objektivní prvek (odůvodněnost obav). Při posuzování, zda jsou obavy žadatele o mezinárodní ochranu odůvodněné, je třeba vycházet z toho, jestli je pronásledování přiměřeně pravděpodobné (viz rozsudek ze dne 26. 3. 2008, č. j. 2 Azs 71/2006 – 82, či rozsudek ze dne 13. 8. 2010, č. j. 4 Azs 11/2010 – 112). S ohledem na zprávy o zemi původu a na problémy novinářů v Arménské republice takový následek nelze vyloučit. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že k závěru o pronásledování může postačovat i jeden akt či skutek (v dané věci incident z ledna 2015), není bezpodmínečně nutné, aby se jednalo o opakované jednání (srov. KOSAŘ, D. *Persecution on The Grounds of Membership of A Particular Social Group*. 2004. Dostupné z http://aa.ecn.cz/img_upload/79a33131c9c4293e0fcefb50bfa263ef/2004_refugee_law.pdf).

[41] Nejvyšší správní soud tedy považuje za nepodložený závěr krajského soudu, že v případě stěžovatelů přicházela v úvahu ochrana ze strany arménských státních orgánů, a jednání, jehož se podle krajského soudu vůči nim dopustily soukromé subjekty, tak nelze považovat za pronásledování [ve vztahu ke stěžovatelce b)] či za hrozbu vážné újmy [vůči stěžovatelům a), c) a d)].

[42] Nejvyšší správní soud doplňuje, že specifikem azylového řízení je rovněž zásada, že v případě pochybností se postupuje ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018 – 50).

[43] Nejvyšší správní soud shrnuje, že na základě dokazování provedeného žalovaným není možné přijmout závěr, že stěžovatelé nesplňují důvody k udělení azylu podle § 12 písm. b), případně § 12 písm. a) zákona o azylu, respektive doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu. Informace, ze kterých žalovaný během správního řízení vycházel a skutečnosti obsažené v důkazech je třeba v případě stěžovatelů hodnotit komplexněji, podrobněji a více v souvislostech. Podklady je třeba doplnit o aktuální zprávy popisující stav v Arménské republice, především s ohledem na pronásledování novinářů a možnost účinně se domáhat ochrany práv u orgánů veřejné moci. Žalovaný musí brát v úvahu i situaci v zemi původu, musí se věcí podrobněji zabývat, neopomíjet souvislosti mezi tvrzeními stěžovatelů a negativními informacemi o jejich vlasti. V rozsudku ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 – 58, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „[s]*tát je*

zodpovědný za náležité zjištění reálií o zemi původu, ale žadatel musí unést důkazní břemeno stran důvodů, které se týkají výlučně jeho osoby.“ V projednávané věci žalovaný nedostál své povinnosti náležitě zohlednit veškeré relevantní skutečnosti a nezjistil možné následky případného návratu stěžovatelů do země původu. Blíže se také nezabýval rolí stěžovatelky b) v redakci novin a tím, zda byla novinářkou i v užším slova smyslu (významněji se podílela na otištěných článcích a reportážích, byla uváděna jako spoluautorka aj.). Takové posouzení je nezbytné pro určení, jaký důvod pro udělení azylu [ve smyslu § 12 písm. a) nebo písm. b) zákona o azylu] mohl být v jejím případě naplněn. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud správní rozhodnutí ve věci stěžovatelky b) a jejích dvou synů zrušil.

[44] Soud přistoupil i ke zrušení správního rozhodnutí týkajícího se stěžovatele a), neboť trpí stejnými nedostatky jako rozhodnutí ve věci zbylých stěžovatelů. Žádost stěžovatele a) o mezinárodní ochranu a jeho azylový příběh je v úzké spojitosti s žádostí jeho manželky, stěžovatelky b). Stěžovatel a) nemá vlastní azylový příběh, ale tvrzené problémy v zemi původu souvisí s jeho manželkou a s jejím pronásledováním. Incident z ledna 2015 se ostatně týkal i jeho osoby a jeho případ tak nelze od žádosti stěžovatelky b) mechanicky oddělit, naopak je třeba obě žádosti posuzovat ve vzájemném kontextu. Postavení stěžovatele a) [jakož i stěžovatelů c) a d)] je v rozhodující míře závislé na vyhodnocení situace stěžovatelky b).

[45] Nejvyšší správní soud dále pro úplnost závěrem konstatuje, že poprvé v kasační stížnosti stěžovatelé poukázali na dvě prohlášení jejich arménských sousedů (viz i odstavec [4] výše). Citovaná prohlášení stěžovatelé ke kasační stížnosti nepřiložili a neuvedli, proč je nemohli předložit ve správním řízení či alespoň v řízení před krajským soudem. S ohledem na výsledek soudního řízení je však mohou uplatnit v dalším průběhu řízení o jejich žádostech o udělení mezinárodní ochrany.

[46] Kasační soud se pro nadbytečnost nezabýval námitkami stěžovatelů obsaženými v replice k vyjádření žalovaného (rekapitulováno výše v odstavcích [11] až [14]). Tato tvrzení jsou především obsáhlým opakováním a rozvíjením kasační, respektive žalobní argumentace a pro posouzení věci nepřinesla nic nového. Mimo to námitka obsažená v replice, že žalovaný nezohlednil nejlepší zájem nezletilých dětí, neprovedl s nimi pohovor a neposoudil jejich samostatný nárok na udělení některé z forem mezinárodní ochrany (viz výše v odstavci [14]), v žalobě absentuje, a je tedy nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s.

[47] Soud shledal kasační stížnost důvodnou, a podle § 110 odst. 1 s. ř. s. proto výrokem II. zrušil napadený rozsudek krajského soudu. Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu, a pokud již v řízení před krajským soudem byly pro takový postup důvody, současně se zrušením rozhodnutí krajského soudu může sám podle povahy věci rozhodnout o zrušení rozhodnutí správního orgánu [§ 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.]. V dané věci by krajský soud v souladu s vysloveným závazným právním názorem neměl jinou možnost než zrušit obě rozhodnutí žalovaného. Nejvyšší správní soud proto v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s., ve spojení s § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s., rozhodl výrokem III. tak, že sám obě rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude žalovaný postupovat podle právního názoru vysloveného v tomto rozsudku.

[48] Podle § 110 odst. 3 věty druhé s. ř. s. rozhodne soud v případě, že zruší dle § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rozhodnutí žalovaného, o nákladech řízení o kasační stížnosti i o nákladech řízení před krajským soudem. Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., použitého na základě § 120 s. ř. s., mají úspěšní stěžovatelé právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů proti účastníkovi (žalovanému), který ve věci úspěch neměl. Ze spisu krajského soudu ani Nejvyššího správního soudu však nevyplývá, že by stěžovatelům v soudním řízení jakékoliv důvodně vynaložené náklady vznikly. I vzhledem k zákonnému osvobození stěžovatelů od placení soudních poplatků a ustanovení zástupkyně tak stěžovatelům žádnou náhradu nákladů řízení před krajským soudem ani před Nejvyšším správním soudem nelze přiznat, neboť jedinými náklady řízení jsou odměna a náhrada hotových výdajů ustanovené zástupkyně, které hradí dle § 35 odst. 9 s. ř. s. stát (viz níže). Žalovaný neměl ve věci úspěch, náhrada nákladů řízení mu tudíž nenáleží (viz výrok IV. tohoto rozsudku).

[49] Stěžovatelům byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2018, č. j. 9 Azs 133/2018 – 45, ustanovena zástupkyně Mgr. Gabriela Kopuletá, advokátka se sídlem Havlíčkova 1043/11, Praha 1. Zástupkyni, která byla stěžovatelům ustanovena soudem, náleží mimosmluvní odměna a hotové výdaje, které v tomto případě platí stát (§ 35 odst. 9 s. ř. s.). Soud proto zástupkyni přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení v řízení o kasační stížnosti a v podání doplnění kasační stížnosti [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) a s § 11 odst. 1 písm. a, písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), v platném znění (dále jen „*advokátní tarif*“)], a to ve věci čtyř stěžovatelů. Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snížená o 20 %. Mimosmluvní odměna za jeden úkon právní služby činí částku 3 100 Kč, po snížení podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu pak za každého ze stěžovatelů 2 480 Kč, tj. za všechny zastupované stěžovatele celkem 9 920 Kč (4 x 2 480 Kč) za jeden úkon právní služby. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu náleží ustanovené zástupkyni i náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby. Nejvyšší správní soud zástupkyni nepřiznal odměnu za podání repliky k vyjádření žalovaného, neboť tato neobsahovala nic relevantního nad rámec důvodů a argumentace uvedené v doplnění kasační stížnosti (viz i odstavec [46] výše). Ustanovená zástupkyně soudu nedoložila, že je plátkyní DPH (§ 14a advokátního tarifu). Celkem tedy zástupkyni náleží odměna ve výši 20 440 Kč [odměna za dva úkony právní služby 19 840 Kč (2 x 9 920 Kč) a náhrada hotových výdajů za dva úkony právní služby 600 Kč (2 x 300 Kč)]. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku (viz výrok V. tohoto rozsudku). Náklady zastoupení stěžovatelů nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 28. listopadu 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu